

Les Minutes juridiques autochtones

L'EXPLOITATION DES AÎNÉS (cri)

Chishäiyüch äkä kuiskw itutuwäkinuwich

Éducaloi, kiyä kä wich-hikuch Quebec Iyiyü Iskowch kä mämüich, pähtäkutäuch uyä Native Legal Info. Äukw ä itäpitičhä chischäitiyäkinuwich Iyiyü Iskowch ukisch-hüniwäuh kiyä täntä chächī ish tipäskunichäch chächī mäshäch ukischihüniwäuh.

Agathe ntuwäpimäü utus Harriette, äshikum ä chichipiyich ä utäkushich, ämoyä mätiwänüich Bingo intä mätiwäü-kimikuch.

Agathe: Äshkaw nim chiyäskuin, Harriette? Shäsh chik yähikünänü in nāshch äwi miyunäkuhīsuin. Tāpä nīshukāpünänü (they laugh)! Äuwichä wāsh Joseph wāch itin (laugh) !

Harriette: (laughing) Ikä wisht mä päch ish! Shäsh chik yähikünänü. Äptü chinkontätä kit chichipitākinü Bingo !

(they hear the door open...)

Agathe: Oh! Wächiyä Paul !

Paul: Wächiyä Näkä... Shüyän ntuwäimäü, \$100 nik uhäsun.

Harriette: (her tone drastically changes) Tāpä ntiyāwäü shüyän! Mikw wāsh chishäiyü shüyän ntiyāwäü. Chäkon wāch päshuwäitimuin shüyän? Shäsh shchī uhäsun \$200 mäch kä tushtäch, äshkw mäk nim kuch päch chiwä-tip-hämün... Tāpä ntä chi päch chiwä-tip-hämün ä uhäsuin shüyän.

Paul: Näkä, ikä ntui mä ih. Näshtāpaw ntuwäimäü in shüyän. Nchischäitän wāsh ä ushüyänimīn, ächī utit-hükuin chishäiyü shüyän! Äküh, \$100 nik uhäsun.

Harriette: (in a lower voice) Paul, chichischäitän wāsh mīchim chä utinchäyän kiyä chä tip-hämän nimisin-hīkinh.

Paul: Näkä, Äukw wāsh mikw niyi niyākituwäimitän! Äkush mä päch mih!

Harriette: Shäsh shchī witimätin, täpä chik chī uhitin shüyän. Tāpä nik ispīn ü päikw pīsimw.

- Paul: Nim chintuwäiminä mīn päch ntuwäpimitän? Äuwä nätuwäitimīn chä päikushīn?... (voice getting louder) Nim kit itäu iwän chä wäp-häkunät, chä wīch-hīsk ä utinik-hīsk... Nim chisäpäitänä in ä ish wīch-hītän? Tikuch chishäiyü-kimikuch chiwī wīchinächä... Äkä itäyän chä wīch-hītän, kīpaw chä chischäitimīn chäkon chä ispīch!
- Harriette: Mäu, utin. Äukw mikw chächī ishpish mītän. Ikäwī mīn päch ntuwäitimüh! Äukw mähchäi chä uhītän shüyän.
- Paul: Töpä nik ispīn ü, äkush kīpaw. Bye!
- Harriette: Töpä nāshch miyupīu mäkoch. Ispīn kä nikitikut wīuh, kīpaw kä nīt- hūkut!
- Agathe: Ntussä, ikä chispawäm. Kīpaw kä chischäimik äkä uch miyupīt Paul. Töpä mikw nuch chischäimäu äkä kuiskw itutuwat ukäwīh. Töpä ituch chip itutäkw. Utinäu wāsh chishüyänimh. Chik wī nīpūshtän wāsh chikisch-hühnh!
- Harriette: Tän chächī itiyän? Nikus wāsh in...
- Agathe: Chik chī wītän ä itutäkuin intä ä uch nänäkichtäkinüch kisch-hühnh Quebec (Commission des droits de la personne et des droits de la jeunesse / Quebec human rights commission). Wīwäu kit ntuchischäitimuch. Miskuwätätowä mäkä äkä kuiskw itutäkuin uch shüyän, kit itäu iwän chä wīch-hīsk, chä wīch-hītäkw ä päikutäusiyäkw kiyä inchī wäskä ä itäch sht-iyimch. Äkut mäkä chä nikähich inyä ä mich-itutäkūwit kiyä chä nihīpītäch ä ish pimätsiut.

Chāshäiyünä ü ä ish nichishkimin ä itäitäkuch, ishinäkun chä mäshätän chikisch-hühnh. Chä wītimütow inchī wäskä ä itäch nāsht mäkä äpitsisüch chächī wīch-hīsch. Chik chī wītimäkuch tän nähäu chä itüt kiyä chik chī wīch-hīkuch ä chischäitäkutäin intä ä uch nänäkichtäkinüch kisch-hühnh intä päshush ä itäin (Commission des droits de la personne et des droits de la jeunesse).

Native Legal Info wīch-hīkūch Quebec tipäskunchäu tipäichichäsü (ministère de la Justice du Québec, Solliciteur général du Canada).